

Oskaru Kalpaku pieminot

1919. gada 6. martā sadursmē ar vāciešiem kaujā krita Latvijas armijas pulkvedis Oskars Kalpaks, pirmais jaunizveidotās valsts aizsardzības spēku komandieris. Tas notika pirms 99 gadiem. Vēstures grāmatas vēsta, ka liktenīgā kauja risinājās Skrundas–Saldus ceļa apkaimē starp tā brīža sabiedrotajiem – vācu un latviešu daļām. Pārpratumus komunikācijas trūkuma dēļ. Bojā gāja vairāki Latvijas armijas virsnieki un kareivji, viņu vidū arī bataljona komandieris pulkvedis Kalpaks.

Liepājā – Ziemeļu kapos, bija Kalpaka pirmā atdusas vieta līdz 1919. gada septembrim. Pēc tam viņu pārapsēdēja dzimtas kapos Meirānos.

Es esmu latvietis

Es esmu latvietis -
Man māte Latvija.

Es esmu latvietis -
Man latvju Tēvija.

Es esmu latvietis -
Šis sauciens sirdij salds un gards.

Es esmu latvietis -
Būs pēdējais mans vārds.

Es esmu latvietis -
Man dzīslās kuršu asins rit.

Es esmu latvietis -
Cik skaisti zināt to ikbrīd.

Es esmu latvietis -
Man latvju saule tālēs spīd.

Es esmu latvietis -
Tāds biju vakar, šodien, būšu rīt.

Teodors Spāde

ADMIRĀLIS TEODORS SPĀDE

Teodors Spāde dzimis 1891. gada 7. martā Ventpilī. 1914. gadā pabeidza Rīgas Politehniskā institūta Mehānikas nodaļu, un tā paša gada jūlijā, sākoties Pirmajam pasaules karam, uzsāka dienestu Baltijas flotē. No 1915. gada aprīlī T. Spāde turpināja dienesta gaitas Melnās jūras flotē. Tam sekoja dienests Ukrainas flotē un Aizkaukāza flotē.

1918. gada aprīlī T. Spāde krita turku gūstā, no kura atgriezās oktobrī. Pēc gūsta turpināja dienesta gaitas Dienvidkrievijas Brīvprātīgo armijā. No 1919. gada atsāka dienēt uz Melnās jūras karakuģiem, bija torpēd-

Oskara Kalpaka piemiņas sarīkojums Adelaides Daugavas Vanagu namā 11. martā. No kreisās: Regīna Berķis, Ilga Vēvere, Andris Jaudzems un Ilmārs Rudaks. Foto: Agris Ezeriņš.

kuģa „Derzkij” vecākais virsnieks. Vecākā leitnanta pakāpi ieguva 1919. gada septembrī. 1920. gadā karaspēka sastāvā evakuējās uz Konstantinopoli, novembrī pieņēma Latvijas pilsonību un atgriezās Latvijā, kur kļuva par Ventpils kuģniecības sabiedrības „Ausma” līdzdibinātāju.

1926. gada 20. maijā T. Spāde iestājās Latvijas armijā, kur tika iecelts par Jūras novērošanas dienesta priekšnieku. 1927. gadā T. Spāde saņēma kapteiņa pakāpi un iestājās Francijas Jūras kara akadēmijā. 1929. gadā viņu piekomandēja Francijas un Zviedrijas kara flotei. Šajā pašā gadā T. Spāde ieguva komandkapteiņa dienesta pakāpi un kļuva par karakuģa „Virsaits” komandieri.

1931. gadā T. Spādi iecēla par Jūras krastu aizsardzības eskadras komandieri. 1933. gadā viņu paaugstināja jūras kapteiņa dienesta pakāpē.

1940. gada septembrī T. Spāde atvaļinājās no dienesta. 1941. gada 14. jūnijā T. Spādi kopā ar daudziem citiem Latvijas iedzīvotājiem apcietināja un izsūtīja uz Tomskas apgabalu. No 1943.–1953. gadam T. Spāde atradās ieslodzījuma nometnēs Novosibirskā, Ekibastuzā, Džekazganā. 1953. gada decembrī viņu atbrīvoja no ieslodzījuma bez tiesībām atgriezties dzimtenē. 1954. gadā T. Spāde pār-

cēlās uz dzīvi Kazahstānas pilsētā Temir-Tau, kur strādāja par grāmatvedi pilsētas slimnīcā.

T. Spāde mira 1970. gada 25. jūlijā un apglabāts Temir-Tau pilsētas kapos. 1990. gadā pārapsēdīts Rīgā, Meža kapos.

Savas militārās karjeras laikā T. Spāde saņēma 3. un 4. šķiras Latvijas Triju Zvaigžņu ordeņus, 2. šķiras Viestura ordeni, Aizsargu Nopelni krustu, skautu Baltās Lilijas ordeni, kā arī vairākus augstus Francijas, Igaunijas, Lietuvas, Polijas, Somijas, Vācijas, Zviedrijas un Krievijas apbalvojumus.

Latvijas kara muzejs

Latvijas Kara flotes komandieris admirālis Teodors Spāde.

1930. gadu beigās

Īpaša pastmarka

Atzīmējot Latvijas valsts simtgadi, “Latvijas Pasts” izdevis īpašu pastmarku Latvijas karogs – karte. Šī ir pirmā Latvijā izdotā neregulāras formas pastmarka, un tā veidota kā Latvijas kartes kontūra.

“Neregulāras formas pastmarkas filatēlijas pasaulē ir retums, un mēs pieļaujam, ka Latvijas Pasta izdevums ar laiku varētu kļūt par unikālu vērtību. Jaunā pastmarka ir veltījums Latvijas valstij, apvienojot divus simbolus – valsts teritorijas siluetu un karogu,” uzsver Latvijas Pasta valdes priekšsēdētājs Mārcis Vilcāns.

Jaunā pastmarka ir pirmā Latvijas Pasta izdotā neregulāras

formas pastmarka – tā veidota kā Latvijas karte un tajā iestrādāts Latvijas valsts karoga motīvs. Latvijas valsts karogs attēlots arī uz speciālās aplokšnes, kuru papildina Latvijas valsts simtgades vizuālais tēls – zīme, kas apliecina piederību simtgades svinībām.

Pastmarkas nominālvērtība ir 50 eiro centi, un tā atbilst vienkāršas B klases vēstules nosūtīšanas izmaksām Latvijas teritorijā, un tai ir pašlīmējošā pamatne. Līdz ar pastmarku izdota arī speciāla aplokšne 1000 eksemplāru tirāžā. Šo filatēlijas izdevumu autors ir mākslinieks Ģirts Grīva. Pastmarkas tirāža ir viens miljons eksemplāru.

Foto: publicitātes.

APSVEICAM!

Adelaides mērs Martin Haese pasniedz “Quiet Achievers award” Margotai Puķītei par neatlaidīgo, brīvprātīgo darbu daudz kultūru sabiedrības labā. Foto: Rudīte Bērziņš.